

31992L0057

26.8.1992

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 245/6

DYREKTYWA RADY
z dnia 24 czerwca 1992 r.

w sprawie wdrożenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

(92/57/EWG)

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 118a,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾ przedstawiony po konsultacji z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa, Higieny i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy,

we współpracy z Parlamentem Europejskim ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

artykuł 118 Traktatu przewiduje przyjęcie przez Radę, w formie dyrektyw, minimalnych wymagań dla propagowania poprawy warunków, w szczególności w środowisku pracy, w celu zapewnienia wyższego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników;

dyrektywy te, zgodnie ze wspomnianym artykułem, nie powinny narzucać ograniczeń administracyjnych, finansowych i prawnych, utrudniających tworzenie i prowadzenie małych i średnich przedsiębiorstw;

komunikat Komisji w sprawie programu dotyczącego bezpieczeństwa, higieny i ochrony zdrowia w miejscu pracy ⁽⁴⁾ przewiduje przyjęcie dyrektywy mającej na celu wdrożenie minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych i ruchomych budowach;

Rada, w swojej uchwale z dnia 21 grudnia 1987 r. dotyczącej bezpieczeństwa, higieny i ochrony zdrowia w miejscu pracy ⁽⁵⁾, przyjęła do wiadomości zamiar przedstawienia przez Komisję w najbliższej przyszłości minimalnych wymagań dotyczących tymczasowych lub ruchomych budow;

tymczasowe lub ruchome budowle są miejscami pracy o szczególnie wysokim stopniu zagrożenia;

niewłaściwe zagospodarowanie budowy oraz zła organizacja pracy odgrywały znaczącą rolę w ponad połowie wypadków przy pracy, jakie zdarzyły się na terenach budow we Wspólnocie;

we wszystkich Państwach Członkowskich Wspólnoty organy odpowiedzialne za bezpieczeństwo i ochronę zdrowia podczas pracy muszą być każdorazowo informowane o zamiarze rozpoczęcia prac na odpowiednio dużą skalę;

przyczyną dużej części wypadków przy pracy podczas realizacji inwestycji może być niewłaściwa koordynacja różnych przedsięwzięć wykonywanych jednocześnie lub kolejno na tej samej tymczasowej lub ruchomej budowie;

istnieje konieczność poprawy koordynacji działań różnych zespołów, zarówno na etapie przygotowania inwestycji, jak i podczas jej realizacji;

przestrzeganie minimalnych wymagań, opracowanych w celu zapewnienia wyższego poziomu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach, jest konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników;

osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz pracodawcy, którzy są osobiście zaangażowani w realizację prac na terenie tymczasowych lub ruchomych budow, mogą swoją działalnością powodować zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia pracowników;

konieczne jest rozszerzenie odpowiednich postanowień dyrektywy Rady 89/655/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. dotyczącej minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga szczegółowa dyrektywa) ⁽⁶⁾ oraz dyrektywy Rady 89/656/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochronnego (trzecia szczegółowa dyrektywa) ⁽⁷⁾, na osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz pracodawców w zakresie ich osobistego zaangażowania w realizację prac na tymczasowych lub ruchomych budowach;

niniejsza dyrektywa jest dyrektywą szczegółową w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca

⁽¹⁾ Dz.U. C 213 z 28.8.1990, str. 2 i Dz.U. C 112 z 27.4.1991, str. 4.

⁽²⁾ Dz.U. C 78 z 18.3.1990 str. 172 i Dz.U. C 150 z 15.6.1992.

⁽³⁾ Dz.U. C 120 z 6.5.1991, str. 24.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 28 z 3.2.1988, str. 3.

⁽⁵⁾ Dz.U. C z 3.2.1988, str. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 393 z 30.12.1989, str. 13.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 393 z 30.12.1989, str. 18.

1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy ⁽¹⁾, gdyż jej ustalenia w pełni odnoszą się do tymczasowych lub ruchomych budow, bez naruszania bardziej rygorystycznych i/lub bardziej szczegółowych postanowień zawartych w niniejszej dyrektywie;

niniejsza dyrektywa stanowi praktyczny krok w kierunku poprawy warunków pracy w państwach wspólnego rynku, zwłaszcza w odniesieniu do przedmiotu dyrektywy Rady 89/106/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych ⁽²⁾ oraz przedmiotu dyrektywy Rady 89/440/EWG, z dnia 18 lipca 1989 r., zmieniającej dyrektywę Rady 71/305/EWG dotyczącą koordynacji procedur przyznawania kontraktów na roboty publiczne ⁽³⁾;

zgodnie z decyzją Rady 74/325/EWG ⁽⁴⁾ Komisja skonsultuje się z Komitetem Doradczym ds. Bezpieczeństwa Higieny i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy w celu opracowywania wniosków w tym obszarze,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsza dyrektywa, która jest ósmą dyrektywą szczegółową w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG, określa minimalne wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach zdefiniowane w art. 2 lit. a).

2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do wierceń i eksploatacji złóż w przemyśle wydobywczym w rozumieniu art. 1 ust. 2 decyzji Rady 74/326/EWG, z dnia 27 czerwca 1974 r., w sprawie poszerzenia obowiązków Komisji ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Kopalniach na wszystkie zakłady wydobywcze ⁽⁵⁾.

3. Postanowienia dyrektywy 89/391/EWG mają zastosowanie do całego zakresu określonego w ust. 1, bez uszczerbku dla bardziej rygorystycznych i/lub szczególnych postanowień zawartych w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy określa się znaczenie następujących terminów:

a) „tymczasowe lub ruchome budow” (zwane dalej „budowami”) oznaczają wszystkie budow, na których są wykonywane prace budowlano-inżynieryjne, niepełną listę takich prac podano w zał. I;

⁽¹⁾ Dz.U. L 183 z 29.6.1989, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 40 z 11.2.1989, str. 12.

⁽³⁾ Dz.U. L 210 z 21.7.1989, str. 1; dyrektywa zmieniona przez decyzję Komisji nr 90/380/EWG (Dz.U. L 187 z 19.7.1990, str. 55).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 185 z 9.7.1974 str. 15; decyzja zmieniona przez Akt Przystąpienia z 1985 r.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 185 z 9.7.1974, str. 18.

- b) „inwestor” oznacza dowolną osobę fizyczną lub prawną, dla której realizowana jest inwestycja;
- c) „inwestor zastępczy” oznacza dowolną osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za projektowanie i/lub wykonawstwo i/lub nadzór nad wykonaniem inwestycji, działającą w imieniu inwestora;
- d) „osoba prowadząca działalność na własny rachunek” oznacza dowolną osobę, niewymienioną w art. 3 lit. a) oraz b) dyrektywy 89/391/EWG, która uczestniczy zawodowo w procesie realizacji inwestycji;
- e) „koordynator do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie przygotowania inwestycji” oznacza dowolną osobę fizyczną lub prawną, której inwestor i/lub inwestor zastępczy powierza obowiązki wymienione w art. 5 podczas przygotowania projektu inwestycji;
- f) „koordynator do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie wykonywania inwestycji” oznacza dowolną osobę fizyczną lub prawną, której inwestor i/lub inwestor zastępczy powierza obowiązki wymienione w art. 6 podczas wykonywania inwestycji.

Artykuł 3

Wyznaczanie koordynatorów — Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia — Wstępne zawiadomienie

1. Inwestor lub inwestor zastępczy jest zobowiązany do wyznaczenia co najmniej jednego koordynatora do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, zgodnie z definicją w art. 2 lit. e) oraz f), na każdej budowie, na której prace prowadzi więcej niż jeden inwestor.

2. Inwestor lub inwestor zastępczy jest zobowiązany do dopilnowania, aby przed rozpoczęciem prac na budowie został sporządzony plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zgodnie z art. 5 lit. b).

Państwa Członkowskie mogą po konsultacjach z przedstawicielami pracodawców i pracowników, odstąpić od postanowień ust. 1, z wyjątkiem:

— tych budow, na których są wykonywane szczególnie niebezpieczne prace wymienione w załączniku II

lub

— prac dla których konieczna jest uprzednia opinia zgodnie z ustępem 3 niniejszego artykułu.

3. W przypadku budow:

— na których planuje się prowadzenie prac trwających dłużej niż trzydzieści dni roboczych i jednocześnie zatrudnionych ma być więcej niż dwudziestu pracowników, lub

— na których planowany zakres prac przekracza 500 osobodni,

inwestor lub inwestor zastępczy jest zobowiązany do przekazania władzom, przed rozpoczęciem prac, wstępnego zawiadomienia sporządzonego zgodnie z zał. III.

Wstępne zawiadomienie musi być umieszczone na budowie w widocznym miejscu i, jeśli zaistnieje potrzeba, okresowo uaktualniane.

Artykuł 4

Etap przygotowania inwestycji: zasady ogólne

Inwestor zastępczy albo, w stosownych przypadkach, inwestor zobowiązany jest do uwzględnienia ogólnych zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia podanych w dyrektywie 89/391/EWG na wszystkich etapach projektowania i przygotowania inwestycji, a zwłaszcza:

- przy opracowywaniu architektonicznych, technicznych i/lub organizacyjnych założeń planowanych prac lub etapów prac, które mają przebiegać jednocześnie lub kolejno,
- przy szacowaniu czasu wymaganego do zakończenia tych prac lub etapów prac.

W uzasadnionych wypadkach należy uwzględnić również wszystkie plany bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz dokumenty sporządzone zgodnie z art. 5 lit. b) lub c) wraz z ewentualnymi korektami wprowadzonymi zgodnie z art. 6 lit. c).

Artykuł 5

Etap przygotowania inwestycji: obowiązki koordynatorów

Koordynator(rzy) do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie przygotowania inwestycji, wyznaczony(eni) zgodnie z art. 3 ust. 1, zobowiązany(i) jest(są) do:

- a) koordynowania realizacji zadań wynikających z postanowień art. 4;
- b) sporządzenia lub spowodowania sporządzenia planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, zawierającego zasady bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przystosowane do danej budowy z uwzględnieniem, w uzasadnionych wypadkach, prowadzonej na budowie produkcji przemysłowej; plan ten musi również zawierać specyficzne działania dotyczące prac, które zaliczają się do co najmniej jednej z kategorii wymienionych w zał. II;
- c) przygotowania dokumentu zawierającego właściwe informacje, z uwzględnieniem charakteru inwestycji, dotyczące bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, które należy wziąć pod uwagę we wszystkich kolejnych pracach.

Artykuł 6

Etap realizacji inwestycji: obowiązki koordynatorów

Koordynator(rzy) do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie realizacji inwestycji, wyznaczony(eni) zgodnie z art. 3 ust. 1, zobowiązany(i) jest(są) do:

- a) koordynowania wprowadzania podstawowych zasad prewencji i zapewnienia bezpieczeństwa:
  - przy opracowywaniu technicznych i/lub organizacyjnych założeń planowanych prac lub etapów prac, które mają przebiegać jednocześnie lub kolejno,
  - przy szacowaniu czasu wymaganego do zakończenia tych prac lub etapów prac,
- b) koordynowania wprowadzania odpowiednich postanowień zapewniających, że pracodawcy i, jeśli to konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa pracowników, również osoby prowadzące działalność na własny rachunek:
  - konsekwentnie stosują zasady wymienione w art. 8,
  - przestrzegają, tam gdzie jest to wymagane, zasad zawartych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia wymienionym w art. 5 lit. b),
- c) wprowadzenia lub spowodowania wprowadzenia wszelkich niezbędnych korekt do planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia wymienionego w art. 5 lit. b) oraz do dokumentu wymienionego w art. 5 lit. c), uwzględniając postęp robót i wszelkie zaistniałe zmiany;
- d) organizowania współpracy między pracodawcami, z uwzględnieniem kolejnych pracodawców na tej samej budowie, koordynowania ich działań w sprawach ochrony zdrowia i zapobiegania ryzyku zawodowemu oraz wymiany informacji zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy 89/391/EWG (włączając w te działania, w uzasadnionych wypadkach, osoby prowadzące działalność na własny rachunek);
- e) koordynowania przedsięwzięć mających na celu sprawdzenie prawidłowości wprowadzania planów pracy;
- f) podjęcia niezbędnych kroków w celu uniemożliwienia wstępu na budowę osobom nie upoważnionym.

Artykuł 7

Odpowiedzialność inwestora, inwestora zastępczego i pracodawcy

1. Fakt wyznaczenia przez inwestora lub inwestora zastępczego koordynatora(ów) wykonującego(ych) obowiązki wymienione w art. 5 i 6 nie zwalnia go z odpowiedzialności w tym zakresie.

2. Wykonanie art. 5 i 6 oraz ust. 1 niniejszego artykułu nie narusza zasady odpowiedzialności pracodawcy określonej w dyrektywie 89/391/EWG.

Artykuł 8

Wdrażanie art. 6 dyrektywy 89/391/EWG

Podczas wykonywania prac stosuje się zasady określone w art. 6 dyrektywy 89/391/EWG, a zwłaszcza w odniesieniu do:

- a) utrzymywania na budowie właściwego porządku i satysfakcjonującego stanu czystości;
- b) ustalenia rozmieszczenia stanowisk pracy, z uwzględnieniem odpowiedniego dostępu do nich, oraz rozplanowania dróg i stref pracy i przemieszczania się maszyn;
- c) dostępu do różnych materiałów i warunków ich użytkowania w trakcie pracy;
- d) utrzymania właściwego stanu technicznego, wstępnego komisyjnego sprawdzenia i regularnych przeglądów instalacji i wyposażenia w celu uniknięcia nieprawidłowości, które mogłyby wpływać na bezpieczeństwo i ochronę zdrowia pracowników;
- e) oddzielenia i rozmieszczenia stref magazynowania i składowania różnych materiałów, zwłaszcza w odniesieniu do materiałów i substancji niebezpiecznych;
- f) warunków przemieszczania stosowanych materiałów niebezpiecznych;
- g) przechowywania i wywożenia lub usuwania odpadków i gruzu;
- h) korygowania, w miarę postępu robót na budowie, aktualnego rozplanowania prac lub etapów prac;
- i) współpracy między pracodawcami i osobami prowadzącymi działalność na własny rachunek;
- j) współdziałania z przedsiębiorstwami przemysłowymi, na których terenie lub w których sąsiedztwie znajduje się budowa.

Artykuł 9

Obowiązki pracodawcy

W celu zachowania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowie, w warunkach określonych w artykułach 6 i 7, pracodawcy zobowiązani są do:

- a) podjęcia działań zgodnych z minimalnymi wymaganiami określonymi w zał. IV, w szczególności w zakresie art. 8;
- b) uwzględniania zaleceń koordynatora(ów) do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Artykuł 10

Obowiązki innych grup osób

1. W celu zachowania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowie, osoby prowadzące działalność na własny rachunek zobowiązane są do:

- a) przestrzegania, uwzględniając istniejące różnice, w szczególności:
  - i) wymagań art. 6 ust. 4 i art. 13 dyrektywy 89/391/EWG oraz art. 8 i zał. IV niniejszej dyrektywy;
  - ii) art. 4 dyrektywy 89/655/EWG i odpowiednich postanowień jej załącznika;
  - iii) art. 3, art. 4 ustępy 1-4 i ust. 9 oraz art. 5 dyrektywy 89/656/EWG;
- b) uwzględnienia zaleceń koordynatora(ów) do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

2. W celu zachowania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowie, pracodawcy, jeśli są osobiście zaangażowani w wykonywanie pracy na budowie, są zobowiązani do:

- a) przestrzegania, uwzględniając istniejące różnice, w szczególności:
  - i) art. 13 dyrektywy 89/391/EWG;
  - ii) art. 4 dyrektywy 89/655/EWG i odpowiednich postanowień jej załącznika;
  - iii) art. 3, art. 4 ustępy 1, 2, 3, 4 i ust. 9 oraz art. 5 dyrektywy 89/656/EWG;
- b) uwzględnienia zaleceń koordynatora(ów) do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Artykuł 11

Informacje dla pracowników

1. Bez uszczerbku dla art. 10 dyrektywy 89/391/EWG pracownicy i/lub ich przedstawiciele są informowani o wszystkich podejmowanych działaniach dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników na budowach.

2. Informacja musi być zrozumiała dla zainteresowanych pracowników.

Artykuł 12

Konsultacje z pracownikami i ich udział

Konsultacje oraz udział pracowników i/lub ich przedstawicieli odbywają się zgodnie z art. 11 dyrektywy 89/391/EWG w sprawach objętych artykułami 6, 8 i 9 niniejszej dyrektywy, w celu zapewnienia, jeśli jest to konieczne, właściwej koordynacji

przedsięwzięć realizowanych w miejscu pracy, z uwzględnieniem stopnia ryzyka prac oraz rozmiarów miejsca pracy.

Artykuł 13

Zmiany do załączników

1. Zmiany do załączników I, II i III są przyjmowane przez Radę zgodnie z procedurą określoną w art. 118a Traktatu.

2. Zmiany natury czysto technicznej do zał. IV spowodowane:

- przyjęciem dyrektyw o technicznej zgodności i normalizacji, związanych z tymczasowymi lub ruchomymi budowlami i/lub
- postępowaniem technicznym, zmianami w międzynarodowych przepisach, a także dokumentach lub wiedzy w zakresie tymczasowych lub ruchomych budowli

są przyjmowane zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 17 dyrektywy 89/391/EWG.

Artykuł 14

Postanowienia końcowe

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne konieczne do przestrzegania niniejszej dyrektywy nie później niż do dnia 30 grudnia 1993 r. i niezwłocznie poinformują o tym Komisję.

2. W przypadku wprowadzenia w życie przez Państwa Członkowskie tych środków, powinny one zawierać odniesienie do

niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

3. Państwa Członkowskie informują Komisję o treści przepisów prawa krajowego, przyjmowanych lub już przyjętych, dotyczących zakresu niniejszej dyrektywy.

4. Państwa Członkowskie co cztery lata przedstawiają Komisji sprawozdanie na temat praktycznego wprowadzania postanowień niniejszej dyrektywy, określając w nim punkty widzenia pracodawców i pracowników.

Komisja informuje o tym Parlament Europejski, Radę, Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Doradczy ds. Bezpieczeństwa, Higieny i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy.

5. Komisja okresowo przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdania z wprowadzania postanowień niniejszej dyrektywy uwzględniając ustępy 1, 2, 3 i 4.

Artykuł 15

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 24 czerwca 1992 r.

W imieniu Rady

José da SILVA PENEDA

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

**NIEPEŁNA LISTA PRAC BUDOWLANO-INŻYNIERYJNYCH OBJĘTYCH ART. 2 LIT. A) NINIEJSZEJ
DYREKTYWY**

1. Kopanie	8. Naprawy
2. Roboty ziemne	9. Demontaż
3. Roboty budowlane	10. Rozbiórki i wyburzenia
4. Montaż i demontaż elementów prefabrykowanych	11. Utrzymywanie obiektu w należytym stanie technicznym
5. Urządzanie lub wyposażanie	12. Konserwacja — malowanie i czyszczenie
6. Przebudowa	13. Odwadnianie.
7. Renowacja	
-

ZAŁĄCZNIK II

NIEPEŁNA LISTA PRAC STWARZAJĄCYCH SZCZEGÓLNE ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA PRACOWNIKÓW OBJĘTYCH ART. 3 UST. 2 AKAPIT DRUGI NINIEJSZEJ DYREKTYWY

1. Praca, która stwarza pracownikom zagrożenie przysypania ziemią, zatopienia w bagnie lub upadku z wysokości, gdy ryzyko jest szczególnie zwiększone przez charakter samej pracy, zastosowaną organizację pracy lub otoczenie miejsca pracy, czy budowy ⁽¹⁾.
2. Praca, podczas której pracownicy są narażeni na działanie substancji chemicznych lub biologicznych stwarzających szczególne zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia lub powodujących konieczność prawną monitorowania stanu zdrowia pracowników.
3. Praca stwarzająca zagrożenie promieniowaniem jonizującym, wymagająca oznaczenia obszarów kontrolowanych lub nadzorowanych, zgodnie z art. 20 dyrektywy 80/836/Euratom ⁽²⁾.
4. Praca w pobliżu linii wysokiego napięcia.
5. Praca stwarzająca ryzyko utonięcia pracowników.
6. Praca w studniach, pod ziemią i w tunelach.
7. Praca z użyciem sprzętu do nurkowania.
8. Praca wykonywana w kesonach (z atmosferą wytwarzaną ze sprężonego powietrza).
9. Praca wymagająca użycia materiałów wybuchowych.
10. Praca przy montażu i demontażu ciężkich elementów prefabrykowanych.

⁽¹⁾ Państwa Członkowskie mają możliwość, w miarę potrzeby, rozszerzenia punktu 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 246 z 17.9.1980, str. 1; ostatnio zmieniona przez dyrektywę 84/467/Euratom (Dz.U. L 265 z 5.10.1984, str. 4).

ZAŁĄCZNIK III

**INFORMACJE PODSTAWOWE OKREŚLONE W ART. 3 UST. 3 AKAPIT PIERWSZY NINIEJSZEJ
DYREKTYWY**

1. Data sporządzenia: .....
2. Dokładny adres budowy: .....
3. Adres(y) inwestora(ów): .....
4. Typ inwestycji: ... ..
4. Inspektor(rzy) nadzoru inwestorskiego (nazwisko(a) i adres(y)): .....
6. Koordynator(rzy) do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie przygotowania inwestycji (nazwisko(a) i adres(y)): .....
7. Koordynator(rzy) do spraw bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na etapie wykonywania inwestycji (nazwisko(a) i adres(y)): .....
8. Planowany termin rozpoczęcia prac na budowie: .....
9. Planowany termin zakończenia budowy: .....
10. Przybliżona maksymalna liczba pracowników zatrudnionych na budowie: .....
11. Planowana liczba wykonawców robót oraz osób prowadzących działalność na własny rachunek na budowie: .....
12. Dokładne dane już zaangażowanych wykonawców robót: .....

ZAŁĄCZNIK IV

MINIMALNE WYMAGANIA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA NA BUDOWACH

objęt art. 9 lit. a) oraz art. 10 ust. 1 lit. a) ppkt i) niniejszej dyrektywy

Uwagi wstępne

Zasady podane w tym załączniku stosuje się w zależności od charakterystyki budowy, rodzaju prowadzonych robót, szczególnych okoliczności lub typu zagrożenia.

Na potrzeby niniejszego załącznika przez „pomieszczenia” rozumie się również baraki socjalne.

CZĘŚĆ A

OGÓLNE MINIMALNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE MIEJSC PRACY NA BUDOWIE

1. *Stabilność i trwałość*
  - 1.1. Należy zapewnić we właściwy i bezpieczny sposób stabilność materiałów, wyposażenia i — ogólnie mówiąc — każdego elementu, który podczas przemieszczania się może w jakikolwiek sposób wpływać na bezpieczeństwo i ochronę zdrowia pracowników.
  - 1.2. Należy uniemożliwić dostęp do stref wykonanych z materiałów niedostatecznie wytrzymałych, chyba że zapewni się właściwe wyposażenie lub środki umożliwiające bezpieczne wykonanie prac w tych strefach.
2. *Instalacje rozdziału energii*
  - 2.1. Instalacje muszą być zaprojektowane, wykonane i użytkowane w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia pożarowego lub wybuchowego oraz aby pracownicy byli w dostatecznym stopniu chronieni przed porażeniem prądem elektrycznym w następstwie bezpośredniego lub pośredniego kontaktu z instalacją.
  - 2.2. Projekt, konstrukcja i wybór materiałów oraz urządzeń ochronnych muszą być dostosowane do typu i mocy rozdzielanej energii, warunków zewnętrznych oraz do poziomu kwalifikacji osób mających dostęp do różnych części instalacji.
3. *Drogi i wyjścia ewakuacyjne*
  - 3.1. Wyjścia ewakuacyjne i drogi do nich prowadzące muszą być zawsze wolne (nie zastawione urządzeniami, materiałami itp.) i muszą prowadzić — możliwie najkrótszą drogą — do bezpiecznego miejsca.
  - 3.2. W razie niebezpieczeństwa należy stworzyć możliwość bezpiecznej, szybkiej ewakuacji pracowników ze wszystkich stanowisk pracy.
  - 3.3. Liczba, rozmieszczenie oraz wymiary dróg i wyjść ewakuacyjnych zależą od sposobów używania sprzętu, rozmiarów budowy i pomieszczeń oraz maksymalnej liczby osób, które mogą być zagrożone.
  - 3.4. Drogi i wyjścia przeznaczone wyłącznie do ewakuacji muszą być oznaczone za pomocą znaków zgodnych z krajowymi przepisami wdrażającymi dyrektywę 77/576/EWG ⁽¹⁾.
Znaki te muszą być odpowiednio trwale i umieszczone we właściwych punktach.
  - 3.5. Drogi i wyjścia ewakuacyjne oraz drogi i drzwi do nich prowadzące muszą być wolne, aby można było z nich skorzystać w każdej chwili bez przeszkód.
  - 3.6. Drogi i wyjścia ewakuacyjne wymagające oświetlenia muszą być, na wypadek awarii oświetlenia ogólnego, zaopatrzone w oświetlenie awaryjne zapewniające dostateczne natężenie oświetlenia.
4. *Detekcja ognia i gaszenie pożaru*
  - 4.1. Budowa musi być wyposażona w odpowiedni sprzęt do gaszenia pożaru oraz, w zależności od potrzeb, w system detektorów i alarmów pożarowych dostosowany do charakterystyki budowy, rozmiarów i wykorzystania pomieszczeń, wyposażenia budowy, fizycznych i chemicznych właściwości znajdujących się tam substancji lub materiałów oraz maksymalnej potencjalnej liczby osób zagrożonych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 229 z 7.9.1977, str. 12; ostatnio zmieniona przez dyrektywę 79/640/EWG (Dz.U. L 183 z 19.7.1979, str. 1).

- 4.2. Wyżej wymienione urządzenia gaśnicze, detektory ognia i systemy alarmowe muszą być regularnie sprawdzane i konserwowane.
- W regularnych odstępach czasu należy przeprowadzać odpowiednie testy i kontrole.
- 4.3. Nieautomatyczne gaśnice muszą być łatwo dostępne i proste w użyciu.
- Wyposażenie to musi być oznaczone za pomocą znaków zgodnych z krajowymi przepisami wdrażającymi dyrektywę 77/576/EWG.
- Znaki te muszą być odpowiednio trwałe i umieszczone we właściwych punktach.
5. *Wentylacja*
- W celu zapewnienia dostatecznej ilości świeżego powietrza w miejscu pracy muszą być podjęte działania uwzględniające metody pracy oraz wysiłek fizyczny pracownika niezbędny do jej wykonania.
- Jeśli zastosowany jest system mechanicznej wentylacji, to musi on być tak konserwowany, aby nie dopuścić do awarii ani nie narażać pracowników na szkodliwe dla zdrowia przeciągi.
- Każda sytuacja przedawaryjna musi być zasygnalizowana za pomocą systemu kontrolnego, jeżeli wymaga tego ochrona zdrowia pracowników.
6. *Praca w warunkach szczególnie niebezpiecznych*
- 6.1. Pracownicy nie mogą być narażeni na szkodliwe działanie hałasu lub szkodliwe wpływy czynników otoczenia (np. gazów, oparów, pyłu).
- 6.2. Jeśli pracownicy muszą wejść do strefy zamkniętej, której atmosfera może zawierać substancje toksyczne lub szkodliwe, bądź mieć niewystarczającą zawartość tlenu lub być palna, to atmosfera tej strefy musi być monitorowana i należy podjąć odpowiednie środki zapobiegające niebezpieczeństwu.
- 6.3. Pracownik w żadnym razie nie może być zagrożony działaniem szczególnie niebezpiecznej atmosfery w strefie zamkniętej.
- Przez cały czas musi on być co najmniej obserwowany i należy podjąć wszystkie właściwe środki ostrożności w celu zapewnienia ewentualnej natychmiastowej i skutecznej pomocy.
7. *Temperatura*
- W czasie pracy temperatura musi być odpowiednia dla człowieka, z uwzględnieniem metod pracy oraz wysiłku fizycznego niezbędnego do jej wykonania.
8. *Naturalne i sztuczne oświetlenie stanowisk pracy, pomieszczeń i dróg komunikacyjnych na budowie*
- 8.1. Stanowiska pracy, pomieszczenia i drogi komunikacyjne muszą, w miarę możliwości, być oświetlone naturalnym światłem oraz mieć właściwe i wystarczające sztuczne źródła światła nocą i wtedy, kiedy naturalne światło dnia jest niewystarczające; w razie konieczności należy używać przenośnych źródeł światła zabezpieczonych przed zniszczeniem.
- Barwa sztucznego oświetlenia nie może zmieniać lub zakłócać percepcji sygnałów lub znaków ostrzegawczych.
- 8.2. Instalacje oświetleniowe w pomieszczeniach, na stanowiskach pracy i drogach komunikacyjnych muszą być zainstalowane tak, aby nie narażały pracowników na wypadki wynikające z rodzaju zainstalowanego oświetlenia.
- 8.3. Pomieszczenia, stanowiska pracy i drogi komunikacyjne, wszędzie tam, gdzie w razie awarii oświetlenia pracownicy będą szczególnie zagrożeni, muszą mieć oświetlenie awaryjne o odpowiednim natężeniu.
9. *Drzwi i bramy*
- 9.1. Drzwi rozsuwane muszą być wyposażone w urządzenie zapobiegające ich wykołowaniu i wypadnięciu.
- 9.2. Drzwi i bramy otwierane do góry muszą być wyposażone w mechanizm zapobiegający im przypadkowemu opadnięciu.
- 9.3. Drzwi i bramy wzdłuż dróg ewakuacyjnych muszą być odpowiednio oznakowane.
- 9.4. W bezpośrednim sąsiedztwie bram przeznaczonych głównie dla ruchu kołowego muszą znajdować się drzwi przeznaczone dla ruchu pieszego, chyba że nie jest zapewnione bezpieczne przejście dla pieszych; drzwi takie muszą być oznaczone w widoczny sposób i muszą być zawsze wolne.

- 9.5. Drzwi i bramy mechaniczne muszą funkcjonować bez stwarzania ryzyka wypadku pracowników.
Muszą być one wyposażone w łatwo dostępne i łatwe do zidentyfikowania urządzenia do awaryjnego zatrzymania oraz, jeśli nie otwierają się automatycznie, musi istnieć możliwość otwierania ręcznego w razie przerwy w dostawie energii.
10. *Drogi komunikacyjne — strefy zagrożenia*
- 10.1. Drogi komunikacyjne — włącznie ze schodami, zamocowanymi na stałe drabinami oraz pomostami i rampami załadowniczymi — muszą być łatwe do pokonania, zaprojektowane, usytuowane i rozmieszczone tak, aby dostęp do nich był łatwy, bezpieczny i właściwy, a pracujący w ich pobliżu pracownicy nie byli przy tym narażeni na niebezpieczeństwo.
- 10.2. Drogi komunikacyjne wykorzystywane do ruchu pieszego i/lub przemieszczania przedmiotów, włączając w to miejsca załadunku i rozładunku, muszą mieć wymiary odpowiadające liczbie potencjalnych użytkowników oraz rodzajowi wykonywanych tam czynności.
Jeśli na drogach komunikacyjnych poruszają się środki transportu, to należy zapewnić innym użytkownikom budowy zachowanie bezpiecznej odległości lub odpowiednie środki ochronne.
Drogi komunikacyjne muszą być wyraźnie oznakowane, regularnie kontrolowane i właściwie konserwowane.
- 10.3. Drogi komunikacyjne pojazdów muszą być wystarczająco oddalone od drzwi, bram, przejść dla pieszych, korytarzy i klatek schodowych.
- 10.4. Jeśli na budowie znajdują się strefy ograniczonego dostępu, to należy stosować urządzenia uniemożliwiające wstęp pracownikom nieupoważnionym.
Należy przedsięwziąć właściwe środki ochrony pracowników upoważnionych do wstępu do stref zagrożenia.
Strefy zagrożenia muszą być wyraźnie oznakowane.
11. *Pomosty i rampy załadownicze*
- 11.1. Pomosty i rampy załadownicze muszą być dostosowane do wymiarów ładunków przeznaczonych do transportu.
- 11.2. Pomosty załadownicze muszą mieć co najmniej jedno wyjście.
- 11.3. Rampy załadownicze muszą być wyposażone w urządzenia chroniące pracowników przed upadkiem.
12. *Swoboda poruszania się przy stanowisku pracy*
Powierzchnia stanowiska pracy musi zapewniać pracownikowi swobodę ruchu koniecznego do wykonywania pracy, z uwzględnieniem niezbędnego wyposażenia oraz innych urządzeń.
13. *Pierwsza pomoc*
- 13.1. Pracodawca musi w każdej chwili zapewnić możliwość udzielenia pierwszej pomocy oraz wezwania przeszkolonego personelu.
Należy podjąć środki dla zapewnienia możliwości ewakuacji i udzielenia pomocy medycznej pracownikom, którzy ulegną wypadkowi lub nagłemu atakowi choroby.
- 13.2. Tam, gdzie wymaga tego zakres prac lub typ działalności, należy wydzielić jedno lub więcej pomieszczeń do udzielania pierwszej pomocy.
- 13.3. Pomieszczenia pierwszej pomocy muszą być wyposażone w niezbędne instalacje i sprzęt pierwszej pomocy, powinno też być możliwe wniesienie do nich noszy.
Muszą być one oznaczone za pomocą znaków zgodnych z krajowymi przepisami wdrażającymi dyrektywę 77/576/EWG.
- 13.4. Ponadto, wszędzie tam, gdzie wymagają tego warunki pracy, środki pierwszej pomocy muszą być łatwo dostępne.
Środki pierwszej pomocy muszą być odpowiednio oznakowane i łatwo dostępne.
Adres i numer telefonu lokalnego pogotowia ratunkowego musi być umieszczony w widocznym miejscu.

14. *Urządzenia sanitarne*
- 14.1. Pomieszczenia do przebierania się (szatnie) i szafki na ubrania
- 14.1.1 Jeśli jest wymagane używanie specjalnych ubrań roboczych oraz jeśli z powodów zdrowotnych lub ze względu na zasady współżycia społecznego nie można od pracowników wymagać, aby przebierali się gdzie indziej, to należy im udostępnić odpowiednie pomieszczenia do przebierania się.
- Pomieszczenia te muszą być łatwo dostępne, dostatecznie przestronne i mieć miejsca siedzące.
- 14.1.2. Szatnie muszą być dostatecznie duże, wyposażone w urządzenia umożliwiające pracownikom, jeśli jest to konieczne, wysuszenie ubrań roboczych i własnych oraz rzeczy osobistych, a także ich przechowanie.
- Jeśli warunki tego wymagają (np. niebezpieczne substancje, wilgotność, zanieczyszczenie), należy umożliwić pracownikom oddzielne przechowywanie ubrań roboczych i własnych oraz rzeczy osobistych.
- 14.1.3. Należy zapewnić mężczyznom i kobietom osobne pomieszczenia do przebierania się lub możliwość osobnego używania tego samego pomieszczenia.
- 14.1.4. Jeśli nie są zapewnione takie pomieszczenia, jak określono w pierwszym akapicie punktu 14.1.1 to każdemu pracownikowi należy umożliwić zamknięcie własnego ubrania i rzeczy osobistych w odpowiednim miejscu.
- 14.2. *Natryski i umywalki*
- 14.2.1. Jeśli wymaga tego rodzaj pracy lub ochrona zdrowia, to pracownikom należy zapewnić wystarczającą liczbę odpowiednich natrysków.
- Należy podjąć działania w celu udostępnienia mężczyznom i kobietom osobnych natrysków lub osobnego używania tych samych natrysków.
- 14.2.2. Pomieszczenia z natryskami powinny być dostatecznie duże, zapewniające każdemu pracownikowi możliwość swobodnego umycia się i zachowania odpowiedniego poziomu higieny.
- Natryski muszą mieć doprowadzoną bieżącą ciepłą i zimną wodę.
- 14.2.3. Jeżeli, zgodnie z pierwszym akapitem punktu 14.2.1 natryski nie są wymagane, należy udostępnić wystarczającą liczbę odpowiednich umywalek z bieżącą wodą (ciepłą, jeśli to konieczne) w pobliżu stanowisk pracy lub w szatni.
- Jeżeli wymagają tego zasady współżycia społecznego, to należy zapewnić oddzielne umywalki dla mężczyzn i kobiet lub stworzyć warunki do osobnego używania ich.
- 14.2.4. Jeżeli natryski i/lub umywalki znajdują się w pomieszczeniu innym niż szatnia, to powinno być między tymi pomieszczeniami dogodne połączenie.
- 14.3. *Ubikacje i umywalki*
- W pobliżu stanowisk pracy, pomieszczeń do odpoczynku, szatni, natrysków lub umywalni należy zapewnić pracownikom specjalne pomieszczenia z odpowiednią liczbą ubikacji i umywalek.
- Mężczyznom i kobietom należy zapewnić oddzielne ubikacje lub oddzielne używanie ubikacji.
15. *Pomieszczenia do odpoczynku i/lub pomieszczenia mieszkalne*
- 15.1. Kiedy wymaga tego bezpieczeństwo bądź ochrona zdrowia pracowników, a zwłaszcza gdy wynika to z rodzaju wykonywanych prac lub obecności większej liczby pracowników, jak również ze względu na oddalenie budowy, należy zapewnić pracownikom łatwo dostępne pomieszczenia do odpoczynku i/lub pomieszczenia mieszkalne.
- 15.2. Pomieszczenia do odpoczynku i/lub pomieszczenia mieszkalne muszą być wystarczająco duże i wyposażone w odpowiednią do liczby zatrudnionych pracowników liczbę stołów i krzeseł z oparciami.
- 15.3. Jeśli nie ma takich pomieszczeń, to należy zapewnić pracownikom inne miejsca, w których mogą przebywać podczas przerw w pracy.

- 15.4. Stacjonarne pomieszczenia mieszkalne, jeśli nie są używane tylko w wyjątkowych wypadkach, muszą mieć wystarczające wyposażenie sanitarne, jadalnię i pomieszczenie do odpoczynku.
- Muszą one być wyposażone w łóżka, szafki kuchenne, stoły i krzesła z oparciami, stosownie do liczby pracowników, i być rozmieszczone z uwzględnieniem ewentualnej obecności pracowników obu płci.
- 15.5. Należy podjąć odpowiednie działania mające na celu ochronę niepalących przed szkodliwym działaniem dymu tytoniowego w pomieszczeniach do odpoczynku i/lub pomieszczeniach mieszkalnych.
16. *Kobiety w ciąży i karmiące matki*
- Kobietom w ciąży oraz karmiącym matkom należy zapewnić możliwość położenia się i odpoczynku w odpowiednich warunkach.
17. *Pracownicy niepełnosprawni*
- Jeśli jest to niezbędne, to w miejscach pracy powinny być uwzględnione potrzeby pracowników niepełnosprawnych.
- Dotyczy to w szczególności drzwi, korytarzy, klatek schodowych, natrysków, umywalek, ustępów oraz stanowisk pracy używanych lub bezpośrednio zajmowanych przez pracowników niepełnosprawnych.
18. *Postanowienia różne*
- 18.1. Otoczenie oraz ogrodzenie budowy musi być tak oznakowane i rozmieszczone, aby było łatwo rozpoznawalne i widoczne.
- 18.2. Pracownikom na budowie należy dostarczyć wystarczającą ilość pitnej wody oraz, jeśli to możliwe, innych odpowiednich napojów bezalkoholowych, zarówno do zajmowanych pomieszczeń, jak i w pobliżu stanowisk pracy.
- 18.3. Pracownikom należy:
- umożliwić spożywanie posiłków w odpowiednich warunkach,
  - tam, gdzie jest to konieczne, umożliwić przygotowywanie posiłków w odpowiednich warunkach.

CZĘŚĆ B

SZCZEGÓŁOWE MINIMALNE WYMAGANIA DOTYCZĄCE STANOWISK PRACY NA BUDOWIE

Uwaga wstępna

W wypadkach uzasadnionych sytuacjami wyjątkowymi podany niżej wykaz minimalnych wymagań może być traktowany jako nieobowiązujący.

Sekcja 1

Stanowiska pracy wewnątrz budynków na budowie

1. *Stabilność i trwałość*
- Zabudowania muszą mieć odpowiednią konstrukcję i stabilność, dostosowaną do ich przeznaczenia.
2. *Drzwi ewakuacyjne*
- Drzwi ewakuacyjne muszą otwierać się na zewnątrz.
- Drzwi ewakuacyjne muszą być zamknięte lub zabezpieczone w sposób umożliwiający każdemu ich natychmiastowe, łatwe otwarcie w razie zagrożenia.
- Drzwi rozsuwanych lub obrotowych nie wolno stosować jako drzwi ewakuacyjnych.

3. *Wentylacja*

Jeśli stosuje się klimatyzację lub wentylację mechaniczną, to musi ona działać tak, aby nie narażać pracowników na uciążliwe przeciągi.

Jakiegokolwiek zanieczyszczenia lub osady, które mogą spowodować natychmiastowe zagrożenie zdrowia pracowników na skutek zanieczyszczenia atmosfery, muszą być bez zwłoki usunięte.

4. *Temperatura*

4.1. W czasie pracy temperatura pomieszczeń do odpoczynku, pomieszczeń dla strażników, toalet, stołówek i pokoi pierwszej pomocy musi być dostosowana do ich przeznaczenia.

4.2. Okna, świetliki i szklane ściany działowe nie powinny przepuszczać nadmiernej ilości promieni słonecznych stosownie do rodzaju pracy i miejsca jej wykonywania.

5. *Oświetlenie naturalne i sztuczne*

Miejsca pracy powinny mieć, w miarę możliwości, wystarczające oświetlenie naturalne oraz muszą być wyposażone w środki zapewniające sztuczne oświetlenie odpowiadające zasadom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników.

6. *Podłogi, ściany, sufity i stropy pomieszczeń*

6.1. Podłogi w miejscach pracy nie mogą mieć niebezpiecznych występów, dziur lub uskoków, nie mogą być śliskie, muszą być zamocowane i stabilne.

6.2. Powierzchnia podłóg, ścian i sufitów w pomieszczeniach musi być taka, aby było możliwe jej wyczyszczenie lub odnowienie, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu higieny.

6.3. Ściany przezroczyste lub przeświecające, a w szczególności przeszkłone ścianki działowe, znajdujące się w pomieszczeniach ze stanowiskami pracy lub w pobliżu takich pomieszczeń albo umieszczone wzdłuż przejść, muszą być jednoznacznie oznakowane oraz wykonane z materiałów bezpiecznych lub być od takich miejsc bądź przejść oddzielone w sposób uniemożliwiający zetknięcie się pracownika ze ścianą lub jego zranienie w razie jej rozbicia.

7. *Okna i świetliki*

7.1. Należy umożliwić pracownikom bezpieczne otwieranie, zamykanie, regulowanie lub ryglowanie okien, świetlików i lufcików.

Otwarte okna muszą być tak usytuowane, aby nie stanowiły zagrożenia dla pracowników.

7.2. Okna i świetliki należy tak zaprojektować, by ich konstrukcja umożliwiała użycie konkretnego sprzętu myjącego, lub należy je wyposażać w urządzenia zapewniające mycie bez zagrożeń, zarówno dla pracowników wykonujących tę pracę, jak i innych osób znajdujących się w pobliżu.

8. *Drzwi i bramy*

8.1. Położenie i wymiary drzwi i bram oraz ich liczba i materiały użyte do ich budowy zależą od rodzajów pomieszczeń i/lub innych przestrzeni roboczych oraz sposobów ich użytkowania.

8.2. Drzwi przezroczyste muszą być odpowiednio oznakowane w widocznym miejscu.

8.3. Wahadłowe drzwi i bramy muszą być przezroczyste lub mieć przezroczyste skrzydła.

8.4. Jeżeli przezroczyste lub przeświecające powierzchnie drzwi lub bram nie są wykonane z bezpiecznego materiału i jeżeli istnieje niebezpieczeństwo zranienia pracownika w wypadku rozbicia takich drzwi lub bram, powierzchnie te muszą być zabezpieczone przed rozbiciem.

9. *Drogi komunikacyjne*

Drogi komunikacyjne muszą być czytelnie oznakowane w celu ochrony pracowników, gdy jest to podyktowane sposobem użytkowania oraz rodzajem sprzętu znajdującego się w pomieszczeniu.

10. *Dodatkowe wymagania dotyczące schodów i pochylni ruchomych*

Schody i pochylnie ruchome muszą funkcjonować bezpiecznie.

Muszą one mieć odpowiednie urządzenia zabezpieczające i ochronne.

Muszą mieć zamontowane łatwo rozpoznawalne i łatwo dostępne urządzenia do awaryjnego zatrzymania.
11. *Wymiary pomieszczenia i jego kubatura*

Pomieszczenia muszą mieć dostateczną powierzchnię i wysokość umożliwiającą pracownikom wykonywanie pracy bez zagrożenia dla ich bezpieczeństwa, zdrowia lub dobrego samopoczucia.

Sekcja 2

Stanowiska pracy na zewnątrz budynków na budowie

1. *Stabilność i trwałość*
  - 1.1. Stałe lub ruchome, znajdujące się na wysokości lub nie, stanowiska pracy muszą być trwałe i stabilne oraz dostosowane do:
    - liczby korzystających z nich pracowników,
    - rozłożenia ciężaru i maksymalnych obciążeń, jakie muszą przenosić,
    - oddziaływania czynników zewnętrznych, którym mogą podlegać.Jeśli podpory lub inne części tych stanowisk pracy nie zapewniają stabilności, to należy ją zapewnić przez odpowiednie i bezpieczne metody zamocowania, tak aby uniknąć jakichkolwiek nieodpowiednich ruchów całego stanowiska pracy lub jego części.
  - 1.2. Sprawdzenie

Stabilność i trwałość musi być odpowiednio sprawdzana, szczególnie po każdej zmianie wysokości lub głębokości, na jakiej znajduje się stanowisko pracy.
2. *Instalacje rozdziału energii*
  - 2.1. Instalacje rozdziału energii na budowie, szczególnie te, które są poddane działaniu czynników zewnętrznych, muszą być regularnie kontrolowane i konserwowane.
  - 2.2. Instalacje istniejące przed rozpoczęciem budowy muszą być zidentyfikowane, sprawdzone i wyraźnie oznakowane.
  - 2.3. Jeśli jest to możliwe, to istniejące napowietrzne linie zasilające muszą być przeniesione poza obszar budowy albo odłączone od źródła napięcia.

Jeśli to nie jest możliwe, należy chronić ludzi przed bezpośrednim kontaktem z napowietrzną linią zasilającą pojazdy i instalacje, używając barierek lub tablic ostrzegawczych.

Tam, gdzie pojazdy muszą przejeżdżać pod napowietrznymi liniami zasilającymi, należy umieścić odpowiednie ostrzeżenia oraz wiszące bramki i przeszkody blokujące.
3. *Wpływy atmosferyczne*

Pracownicy muszą być chronieni przed wpływami atmosferycznymi, które mogą oddziaływać na ich zdrowie i bezpieczeństwo.
4. *Spadające przedmioty*

Tam, gdzie to jest technicznie możliwe, należy stosować zbiorowe środki ochrony przed spadającymi przedmiotami.

Materiały i wyposażenie muszą być rozmieszczone lub składowane w sposób zapobiegający ich zapadnięciu się lub obróceniu.

Tam, gdzie jest to konieczne, musi być uniemożliwiony dostęp do stref zagrożenia lub należy zapewnić osłonięte obejścia tych stref.

5. *Upadki z wysokości*
- 5.1. Upadkom z wysokości należy fizycznie zapobiegać, w szczególności przez stosowanie solidnych i wystarczająco wysokich pomostów zaopatrzonych w barierki końcowe, dwie poręczce (główną i środkową) lub równoważne wyposażenie ochronne.
- 5.2. Obowiązuje zasada, że praca na wysokości musi być wykonywana tylko z właściwym wyposażeniem lub z użyciem zbiorowych środków ochrony, takich jak pomosty, podesty lub kratownice ochronne.
- Jeśli ze względu na rodzaj pracy stosowanie tych środków nie jest możliwe, należy zapewnić odpowiedni dostęp do miejsca pracy i wyposażyć pracowników w szelki bezpieczeństwa lub inne kotwicowe środki ochronne.
6. *Rusztowania i drabiny (*)*
- 6.1. Wszystkie rusztowania muszą być właściwie zaprojektowane, zbudowane i konserwowane, aby zapobiec ich zapadnięciu się lub przypadkowym ruchom.
- 6.2. Pomosty do pracy, przejścia i schody rusztowań muszą być zbudowane, wymierzone, zabezpieczone i używane w sposób chroniący ludzi przed upadkiem lub zagrożeniem spadającymi przedmiotami.
- 6.3. Rusztowania muszą być sprawdzane przez osoby kompetentne:
- przed rozpoczęciem użytkowania;
  - systematycznie co pewien czas;
  - po wprowadzeniu jakichkolwiek zmian, po okresie przerwy w użytkowaniu, po narażeniu na złe warunki atmosferyczne, drgania sejsmiczne oraz jakiegokolwiek inne okoliczności mogące wpływać na wytrzymałość lub stabilność rusztowań.
- 6.4. Drabiny muszą być wystarczająco wytrzymałe i prawidłowo konserwowane.
- Muszą one być właściwie użytkowane i ustawiane w odpowiednich miejscach, zgodnie z ich przeznaczeniem.
- 6.5. Rusztowania przesuwne muszą być zabezpieczone przed przypadkowymi ruchami.
7. *Podnośniki (*)*
- 7.1. Wszystkie urządzenia i akcesoria przeznaczone do podnoszenia, łącznie z ich częściami, elementami, kotwami i podporami muszą być:
- właściwie zaprojektowane i zbudowane oraz wytrzymałe stosownie do wykonywanych czynności;
  - właściwie zainstalowane i użytkowane;
  - utrzymywane w stanie zapewniającym sprawność;
  - sprawdzone i poddawane okresowym testom oraz kontrolom zgodnie z obowiązującymi przepisami;
  - obsługiwane przez wykwalifikowanych, odpowiednio przeszkolonych pracowników.
- 7.2. Na urządzeniach i akcesoriach przeznaczonych do podnoszenia musi być wyraźna informacja o ich udźwigu.
- 7.3. Urządzenia i akcesoria przeznaczone do podnoszenia nie mogą być wykorzystywane do innych celów.
8. *Pojazdy i maszyny przeznaczone do kopania i przewożenia materiałów (*)*
- 8.1. Pojazdy i maszyny przeznaczone do kopania i przewożenia materiałów muszą być:
- właściwie zaprojektowane i zbudowane z uwzględnieniem, w miarę możliwości, zasad ergonomii;
  - utrzymywane w stanie zapewniającym sprawność;
  - prawidłowo użytkowane.

(*) Ten punkt będzie sprecyzowany w ramach przyszłej dyrektywy zmieniającej dyrektywę 89/655/EWG, szczególnie pod kątem rozszerzenia punktu 3 niniejszego załącznika.

- 8.2. Kierowcy i operatorzy pojazdów i maszyn przeznaczonych do kopania i przewożenia materiałów muszą być specjalnie przeszkoleni.
- 8.3. Należy przedsięwziąć środki zaradcze w celu zapobieżenia wpadnięciu do wykopu lub wody pojazdów i maszyn przeznaczonych do kopania i przewożenia materiałów.
- 8.4. Tam, gdzie jest to właściwe, pojazdy i maszyny przeznaczone do kopania i przewożenia materiałów muszą być wyposażone w konstrukcje chroniące kierowcę przed zgnieceniem na wypadek przewrócenia się maszyny oraz przed spadającymi przedmiotami.
9. *Instalacje, maszyny, wyposażenie* (*)
- 9.1. Instalacje, maszyny i wyposażenie, w tym narzędzia ręczne, zarówno napędzane, jak i nie, muszą być:
- właściwie zaprojektowane i zbudowane z uwzględnieniem, w miarę możliwości, zasad ergonomii;
  - utrzymywane w stanie zapewniającym sprawność;
  - stosowane wyłącznie do prac, do których zostały zaprojektowane;
  - obsługiwane przez odpowiednio przeszkolonych pracowników.
- 9.2. Instalacje i wyposażenie znajdujące się pod ciśnieniem muszą być sprawdzane i poddawane regularnym testom oraz kontrolom zgodnie z obowiązującymi przepisami.
10. *Wykopy, studnie, prace podziemne, tunele i roboty ziemne*
- 10.1. W wykopach, studniach, tunelach i w trakcie wykonywania prac podziemnych należy podjąć właściwe środki ostrożności:
- stosując właściwą podporę lub nasyp;
  - zapobiegając zagrożeniom zatopienia oraz eliminując ryzyko upadku osób, materiałów i przedmiotów;
  - zapewniając wentylację wszystkich stanowisk pracy wystarczającą do utrzymywania bezpiecznego, nieszkodliwego dla zdrowia składu atmosfery;
  - zapewniając pracownikom ewakuację w razie pożaru, zalania lub zasypania.
- 10.2. Przed rozpoczęciem wykopów należy podjąć działania mające na celu zidentyfikowanie lub zminimalizowanie jakiegokolwiek zagrożenia związanego z podziemnymi kablami lub innego rodzaju podziemną infrastrukturą komunalną.
- 10.3. Należy zapewnić bezpieczne wejścia do wykopu i wyjścia z niego.
- 10.4. Sterty ziemi, materiałów oraz poruszające się pojazdy muszą być oddalone od wykopu; jeśli to konieczne, należy zbudować odpowiednie bariery.
11. *Wyburzenia*
- Tam, gdzie wyburzenie budynku lub konstrukcji może powodować zagrożenie:
- należy zastosować właściwe środki ostrożności, metody i procedury;
  - praca musi być planowana i podejmowana tylko pod nadzorem osoby kompetentnej.
12. *Metalowe lub betonowe szkielety konstrukcyjne, szalunki i ciężkie elementy prefabrykowane*
- 12.1. Metalowe lub betonowe szkielety konstrukcji oraz ich elementy, szalunki, elementy prefabrykowane lub tymczasowe podpory i przypory muszą być wznoszone i demontowane jedynie pod nadzorem osoby kompetentnej.
- 12.2. Należy przedsięwziąć odpowiednie środki chroniące pracowników przed ryzykiem wynikającym z przejściowej niestabilności konstrukcji.

(*) Ten punkt będzie sprecyzowany w ramach przyszłej dyrektywy zmieniającej dyrektywę 89/655/EWG, szczególnie pod kątem rozszerzenia punktu 3 niniejszego załącznika.

- 12.3. Szalunki oraz tymczasowe podpory i przypory muszą być tak zaplanowane, zaprojektowane, zainstalowane i konserwowane, aby oddziałujące na nie obciążenia nie powodowały niebezpiecznych naprężeń i odkształceń.
13. *Grodzie i kesony*
- 13.1. Wszystkie grodzie i kesony muszą być:
- a) właściwie zbudowane z odpowiednich, trwałych materiałów o wystarczającej wytrzymałości;
  - b) tak wyposażone, aby zapewnić pracownikom schronienie w wypadku zalania lub zasypania.
- 13.2. Budowanie, instalowanie, przebudowa lub demontaż grodzi lub kesonów może odbywać się jedynie pod nadzorem osoby kompetentnej.
- 13.3. Wszystkie grodzie i kesony muszą być regularnie kontrolowane przez osoby kompetentne.
14. *Prace na dachach*
- 14.1. Tam, gdzie jest to niezbędne w celu uniknięcia ryzyka lub gdzie wysokość bądź spadek przekraczają wartości ustalone przez Państwa Członkowskie, należy zastosować zbiorowe środki ochrony przed upadkiem pracowników, narzędzi lub innych przedmiotów czy materiałów.
- 14.2. Tam, gdzie pracownicy muszą pracować na (lub w pobliżu) dachu lub innej powierzchni wykonanej z materiałów kruchych, mogących spowodować upadek, należy podjąć działania zapobiegające przypadkowemu wejściu na taką powierzchnię lub upadkowi na ziemię.
-